

Asia C-683/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

14.11.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin: Juzgado de Primera Instancia n.º 19 de Barcelona (Barcelonan
alioikeus nro 19, Espanja)**Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:**

10.10.2023

Kantaja:

Encarna

Vastaaja:

Elías

Pääasian kohde

Lapsen huoltosopimukseen sovellettava menettely – Yhteinen vanhempainvastuu – Pakkotäytäntöönpanohakemus – Luonnollisten henkilöiden suojelu henkilötietojen käsittelyssä – Henkilötietojen käsittelyn laillisuus menettelyn yhteydessä – Tietojen luovutus ei perustu rekisteröidyn suostumukseen eikä unionin tai jäsenvaltion oikeuteen

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Tulkintaa koskeva ennakkoratkaisupyyntö – SEUT 267 artikla – Kansallisen menettelytavan yhteensopivuus asetuksen (EU) 2016/679 kanssa – Henkilötietojen luovutus ei perustu rekisteröidyn suostumukseen eikä unionin tai jäsenvaltion oikeuteen – Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus – 16 artiklan 1 kohta – Henkilötietojen suoja – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 7, 8, 24, 47 ja 52 artikla – Istanbulin yleissopimus – 48 artiklan 1 kappale – Euroopan ihmisoikeussopimus – 8 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Rikotaanko 27.4.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 6 artiklan 4 kohtaa, kun tuomioistuin luovuttaa asianosaisten sekä lasten ja nuorten henkilötiedot huoltoriidan sovittelijalle (*coordinador de parentalidad*) ja tällä sovittelijalla on lupa päästä näitä henkilöitä koskeviin kolmansien osapuolten rekistereissä käsiteltyihin henkilötietoihin (myös terveystietoihin) ilman, että näistä säädettäisiin lailla tai asetuksella?

2. Jos tuomioistuin voi luovuttaa asianosaisten sekä lasten ja nuorten henkilötiedot, rikotaanko sillä, että tuomioistuin luovuttaa kyseiset tiedot huoltoriidan sovittelijalle, SEUT 16 artiklaa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklaa (yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen), 8 artiklaa (henkilötietojen suoja) ja 52 artiklaa (oikeuksien ja periaatteiden ulottuvuus ja tulkinta)?

3. Onko se, että tietoja luovutetaan huoltoriidan sovittelijalle kuulematta ensin lasta ja arvioimatta lapsen etua, yhdenmukaista asetuksen (EU) 2016/679 6 artiklan 4 kohdan kanssa, kun huomioon otetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artikla?

4. Rikotaanko sillä, että huoltoriidan sovittelijalle luovutetaan lasta koskevat tiedot sellaisten päätösten tekemistä varten, jotka vaikuttavat vanhempainvastuun ja/tai huoltajuuden ja/tai tapaamisoikeuden käyttämiseen silloin, kun tilanteeseen on liittynyt väkivaltaa, Istanbulin yleissopimuksen 48 artiklan 1 kappaletta, jossa kielletään pakollisten vaihtoehtoisten ratkaisumenettelyiden käyttö, kun huomioon otetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 24 artikla?

5. Rikotaanko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa (oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin), jos tuomari voi luovuttaa asianosaisten henkilötiedot ja tämän luovutuksen seurauksena asianosaisten on vastattava tuomioistuimen määräämän huoltoriidan sovittelijan palkkioista, vaikka asianosaisille olisi myönnetty maksuton oikeudenkäynti?

Kansainvälinen oikeus ja unionin oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

27.4.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (jäljempänä asetus 2016/679) 6 artiklan 4 kohta

Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7, 8, 24, 47 ja 52 artikla

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artikla

Istanbulin yleissopimuksen 48 artiklan 1 kappale

YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 14 (2013)

Kansalliset oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Henkilötietojen suojasta ja digitaalisten oikeuksien vahvistamisesta 5.12.2018 annetun lain 3/2018 (Ley Orgánica de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales, jäljempänä laki 3/2018) 8 §.

Tuomioistuinlaitoksesta annetun lain (Ley Orgánica del Poder Judicial) 236 quinquies §.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Encarna ja Elías olivat parisuhteessa vuoden 2017 puolivälistä vuoden 2019 marraskuun loppuun. He saivat vuonna 2017 tyttären, jonka nimi on María.
- 2 Parin erottua Juzgado de Primera Instancia n.º 19 de Barcelona (Barcelonan alioikeus nro 19, Espanja) määräsi 16.6.2020 lasta koskevan vanhempainvastuun yhteisesti molemmille vanhemmille ja lapsen huoltajuuden Encarnalle.
- 3 Maríaan kohdistuneen murhan yrityksen tutkinnan yhteydessä Juzgado de Instrucción n.º 1 de Tremp (Trempin tutkintatuomioistuin nro 1, Espanja) muutti 28.6.2020 lapsen huoltoa siten, että se määräsi lapsen huoltajuuden Elíakselle ja kielsi Encarnaa lähestymästä Elíasta ja heidän yhteistä tytärtään sekä ottamasta näihin yhteyttä.
- 4 Juzgado de Primera Instancia n.º 19 de Barcelona antoi 30.4.2021 tuomion, jolla vahvistettiin Encarnan ja Elíaksen välillä tehty Marían huoltoa koskeva sopimus ja pysytettiin Juzgado de Instrucción n.º 1 de Trempin määräämä lähestymiskielto.
- 5 Encarna haki 20.3.2023 Juzgado de Primera Instancia n.º 19 de Barcelonalta 30.4.2021 annetun tuomion pakkotäytäntöönpanoa Elíasta vastaan, sillä Encarna katsoi, ettei Elías noudattanut kyseistä tuomiota. Elías vastusti Encarnan hakemaa pakkotäytäntöönpanoa, minkä Encarna on riitauttanut. Lisäksi Encarna vaatii asianomaista tuomioistuinta nimittämään kiireellisesti huoltoriidan sovittelijan sovittelemaan Encarnan ja Elíaksen välistä suhdetta.

Asianosaisten keskeiset lausumat pääasian oikeudenkäynnissä

- 6 Elías vastustaa Encarnan vaatimusta huoltoriidan sovittelijan nimittämisestä sillä perusteella, ettei vaatimusta voida hyväksyä, ja koska jos tuomioistuin päättäisi hyväksyä vaatimuksen, Elíaksen olisi mahdotonta puolustautua, mikä loukkaisi hänen oikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.
- 7 Encarnan mukaan kyseessä on vanhempien välinen riita, joka vaikuttaa siihen, millainen on kummankin vanhemman suhde lapseen. Encarnan suhde Maríaan rajoittuu tapaamispaikassa tapahtuviin kohtaamisiin, joten hän saa tietää tyttärensä asioista vain huoltajaksi määrätyn Elíaksen kautta. Elías ei kuitenkaan pidä yhteyttä Encarnaan, vaan tekee päätökset yksipuolisesti ja jättää kertomatta

Marían terveyteen ja arkeen liittyviä tietoja, vaikka vanhempainvastuu on yhteinen.

- 8 Ministerio Fiscal (syyttäväviranomainen, Espanja) pitää asianmukaisena, että tuomioistuin nimittää huoltoriidan sovittelijan auttamaan Marían vanhempien välisen suhteen ratkaisemisessa. Lisäksi se katsoo, ettei toista ennakkoratkaisukysymystä pitäisi esittää.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 9 Huoltoriidan sovittelijasta ei säädetä Katalonian lainsäädännössä eikä Espanjan yhteisessä lainsäädännössä. Osa perheoikeudellisia asioita käsittelevistä tuomioistuimista käyttää tällaista sovittelijaa, kun vanhemmat riitelevät vanhempainvastuuta, lapsen huoltoa tai tapaamisoikeutta koskevista kysymyksistä. Toisinaan tuomioistuimet määräävät huoltoriidan sovittelijan osallistumaan asian käsittelyyn, kun tilanteeseen on liittynyt vanhempien välistä tai lapsen kohdistunutta väkivaltaa, kuulematta asianosaisia tai lasta ja ilman, että huoltoriidan sovittelijasta olisi mahdollista kieltäytyä tai hänen nimittämistään vastustaa.
- 10 Kun huoltoriidan sovittelija on nimitetty, sovittelija toimii tuomioistuimen valtuutuksella, mutta taustalla ei ole mitään lakia tai asetusta, eikä asianosaisilta tarvita tätä varten suostumusta eikä lapsen kuuleminen ole tarpeen. Huoltoriidan sovittelijan palvelujen kustannuksista vastaavat vanhemmat silloinkin, kun heille on myönnetty maksuton oikeudenkäynti.
- 11 Kun huoltoriidan sovittelijaa käytetään, tuomioistuin nimittää hänet yleensä tuomion annettuaan. Huoltoriidan sovittelijan tehtävässä toimii yleensä psykologian, sovitteluun liittyvän tai sosiaalialan koulutuksen suorittanut henkilö, joka ei kuulu tuomioistuimen henkilökuntaan. Hänen tehtävänä on ottaa selvää perheen tilanteesta ja mukauttaa tuomioon sisältyvien huoltoa, tapaamisoikeutta tai vanhempainvastuuta koskevien ratkaisujen täytäntöönpanoa; tätä varten hän voi tehdä päätöksiä, jotka vaikuttavat lapsen perhe-elämään.
- 12 Työnsä helpottamiseksi huoltoriidan sovittelijalla on pääsy tunnistetietoihin, jotka perhe on antanut tuomioistuimelle perheoikeudellisen asian käsittelyä varten. Hänelle annetaan myös lupa päästä muiden muassa lapsen terveys- ja oppilastietoihin sekä ottaa yhteyttä laitoksiin, virastoihin, terveyspalveluihin, oppilaitoksiin ja muihin vastaaviin tahoihin saadakseen kaikki tarpeellisina pitämänsä kotitaloutta ja laajennettua perhettä koskevat tiedot – myös salassa pidettävät tiedot, kuten terveystiedot.
- 13 Laissa 3/2018 säädetään mahdollisuudesta luovuttaa henkilötietoja sellaisia tarkoituksia varten, jotka liittyvät suoraan tietojen luovuttajan ja tietojen vastaanottajan hyväksyttäviin tehtäviin, kun tähän on saatu suostumus ja kun luovuttaminen on sallittu laissa. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemys on, että sekä huoltoriidan sovittelijan osallistuminen että asianosaisten ja

lasten tietojen luovuttaminen ovat oikeudellisesti kyseenalaisia, koska ne eivät perustu rekisteröityjen suostumukseen eikä niihin anneta lupaa laissa. Se katsoo näin ollen, että kyseinen menettelytapa voi olla vastoin asetuksen 2016/679 6 artiklan 4 kohdassa, luettuna perusoikeuskirjan 7, 8, 47 ja 52 artiklan valossa, vahvistettua oikeutta henkilötietojen suojaan.

- 14 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tietojen luovuttaminen huoltoriidan sovittelijalle arvioimatta lapsen etua tai kuulematta lasta etukäteen voi rikkoa asetuksen 2016/679 6 artiklan 4 kohtaa, kun huomioon otetaan perusoikeuskirjan 24 artikla.
- 15 Lisäksi tietojen luovuttaminen tilanteissa, joihin on liittynyt vanhempien välistä tai lapseen kohdistunutta väkivaltaa, voi olla vastoin Istanbulin yleissopimuksen 48 artiklan 1 kappaletta, jossa kielletään pakolliset vaihtoehtoiset ratkaisumenettelyt, kun huomioon otetaan perusoikeuskirjan 7 ja 24 artikla.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo vielä lopuksi, että se, että vanhemmat vastaavat tuomioistuimen määräämän huoltoriidan sovittelijan palkkioista myös silloin, kun vanhemmille on myönnetty maksuton oikeudenkäynti, voi loukata perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettua oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

TYÖASIANKIRJA